# Kaç dil ile şükrederiz?

## Mehmet Bey: “Şükür Risalesinde, “Çünkü rızka iştiha ve iştiyak bir nevi şükr-ü fıtridir. Ve telezzüz ve zevk dahi gayr-i şuuri bir şükürdür.” cümlesini açıklar mısınız?”

**Şükrün tanımı**

Şükür, Allah’ın sayısız, sınırsız, hesapsız nimetlerinin gerçek fiyatıdır.

Birinci Söz’e göre iki fiyat daha vardır: Zikir ve Fikir.

Başta Bismillah zikirdir. Sonda Elhamdülillah şükürdür. Ortada, yemek yeme esnasında, lokmaları çiğnedikçe, lezzetlerin tadını aldıkça, yediğimiz şeylerin ne kadar güzel yaratıldıklarını, damağımıza ve zevkimize gayet uygun olduğunu, bunların birer san’at harikası, kudret mu’cizesi ve rahmet hediyesi olduklarını,1 Rabbimizin bizi bildiğinin ve sevdiğinin delilleri bulunduğunu düşünmek fikirdir.2

Böyle güzel bir fikirden sonra yemeğin sonunda işi şükürle bitiriyoruz. Yani yemeğin fiyatını ödeyerek sofradan kalkıyoruz. Bu kavlî şükürdür. Yani dil ile yaptığımız şükürdür. Ve mana itibariyle farz, şekil olarak sünnettir.

**Şükrün nevileri**

Şükrün nevileri vardır:

1- El ile yapılan şükür: Eli harama uzatmaktan kaçınmak. Eli helâle ve meşrû olana uzatmayı prensip edinmektir.

2- Dil ile yapılan şükür: Dilimizi şükürde kullanmak, küfran ve isyan sözlerinden sakınmak, dili kırıcı, incitici, kınayıcı, hafife alıcı bir üslûptan ve kötü sözden korumak, dile yumuşaklık, tatlılık ve nezaket kazandırmak, dili teşekkür hislerine tercüman kılmak.

3- Kalp ile yapılan şükür: Kalbi kin, nefret, haset, şikak, nifak, husûmet, adavet, düşmanlık hislerinden temizlemek. Boş şeylerin ve dünyanın günahlı ve fani yüzünün

sevgisini kalbe koymamak. Kalbi Allah'ın razı olduğu şeylerin, yani bakıyat-ı salihatın,3 yani tespih, zikir, tefekkür, şükür, sabır, tevekkül, kanaat, takva, ibadet, muhabbet, feragat, fedakârlık, tevazu ve cömertlik gibi ahirette faydası olacak, baki olarak elimizde kalacak salih değerlerin sevgisiyle doldurmak.

4- His ve cihazatımızla yaptığımız şükür: Başta iman olmak şartıyla, güzel yaratılan ve lütfedilen şeylerin güzelliklerini, tadını, lezzetini, yapraklarına, tomurcuklarına, meyvelerine konulan ince ve mu'cizevî san'atları gözümüzle, kulağımızla, hislerimizle kavramak, cihazatımızla zevk etmek bir nevi manevî şükürdür.

Açlık hissi bir manevî şükürdür. Çünkü Allah'ın nimetlerine isteği güçlendiriyor. Susuzluk hissi bir manevî şükürdür. Allah'ın emsalsiz değerlerle yarattığı suya iştiyak veriyor. Suyu içerken, damağımıza dilimize dokunup geçerken verdiği serinlik, letafet ve canlılık hissi manevî birer şükürdür. Yiyecek taneciklerini dilimizde evirip çevirirken, dişlerimizle çiğnerken aldığımız lezzet, sevinç, huzur, doygunluk hissi, mutluluk gibi pozitif değerlerin hepsi manevî birer şükür hükmündedir. Çünkü veren Allah'tır. O güzel meyvelerin ve tatlı rızıkların hepsi Allah'ın has bahçesinden ve sonsuz hazinesinden akıyor. Bunu bilmek ve rızıkları bu imanla tatmak manevî birer şükürdür.

**Şükürden şirke geçmemeli**

İşte Üstad Hazretleri veciz üslûbuyla bu hakikati ifade ediyor:

"Rızka iştiha ve iştiyak, bir nevi şükr-ü fıtrîdir. Ve telezzüz ve zevk dahi gayr-ı şuurî bir şükürdür ki, bütün hayvânatta bu şükür vardır. Yalnız insan, dalâlet ve küfürle o fıtrî şükrün mahiyetini değiştiriyor, şükürden şirke giriyor." 4

Burada bir uyarı da var: Dalâlet ve küfür içinde olanlar bu manevî şükürden hissedar olamıyorlar. Yani yiyip içerken bunların Allah'ın ikramı olduğunu düşünmemek ve bunları esbaba veya tesadüfe vermek bir şirk halidir. Böyle şirk içinde iken insan elbette manevî şükürlerden hissedar olamıyor.

5- Beden dili ile yapılan şükür: Bedenin helâl rızıklarla doldurulması, haram şeylerden sakındırılması, bedenin ibadette, taatte, faydalı işlerde ve bakiyat-ı salihatta kullanılmasıdır.

6- Hal dili ile yapılan şükür: Halimize ve tavrımıza, istek ve arzularımıza, duygu ve heyecanlarımıza, fiillerimize ve işlerimize, zevkimize ve keyiflerimize, hedefimize ve yarınlarımıza şükrü yerleştirmek, şükrü kendimize hal eylemek, şükrü ahirete yol eylemek, şükür ile halleşmek ve kişiliğimizi şükür ile yoğurmaktır.

7- Mal ile yapılan şükür: Zekât ve sadâka vermek, elindekini başkalarıyla paylaşmaktır.

Cenâb-ı Hak cümlemizi şükredenlerden eylesin. Âmin.

**Dipnotlar:**

1- Sözler, s. 13.
2- Sözler, s. 16.
3- Şuâlar, s. 210.
4- Mektubat, s. 349.